

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt II. Quantum ad veram libertatem faciat continentiae virtus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

taxat asserimus: quibus sanè præstitis, vulgaris illa præceptorum impletio atque iustitia longo intervallo superetur.

CAPVT II.

Quantum ad veram libertatem faciat continentia virtus.

DE his igitur vt pro instituto dicamus: principio continentia in laude versatur caput septimum prioris ad Corinthios, vbi hoc primo loco posuit Apostolus, bonum esse homini mulierem non tangere. Nam in Paradiso quidem ante lapsum, cum integritas naturæ primo adhuc honore teneretur, continentia à muliere laus nulla fuisset: nunc verò, posteaquam naturam hominù libidinis morbus inuasit, cœpit multo esse laudabilius ac melius, mulierem non tangere omnino, quàm illà etiam Christiano coniugio vti. Vnde Apostolus, De virginibus, inquit, præceptum Domini non habeo: consilium autem do, tanquam misericordiam consecutus à Domino, vt sim fidelis. Existimo enim bonum hoc esse, propter instantem necessitatem: quoniam bonum est homini sic esse. vbi quod dicit, Propter instantem necessitatem; non sic accipiendum est, tanquam propter præsens tantummodo seculum, non propter futuram æternitatem, melius esse dixerit sic esse: quia videlicet coniuges terrenis curis pluribus atque arctioribus distenduntur, qua molestia virgines & continentes carent; quasi ob hoc tantum melius sit non coniugari, vt huius temporis relaxentur angustia, nō quòd in futurum seculum aliquid profit. Sic enim & Gentiles, commodis vitæ huius dumtaxat provide satis consulentes, matrimonio celibem viram præponebant: vt illa Mitionis apud Terentiù indicat oratio:

Et, quod fortunatum isti putant, uxorem nunquam duxi.
Ex quo & illud est apud Plautum:

k

Nego-

Negotium habere qui volet,

Nauem & mulierem, hac duo sibi comparato.

Et Cicero ab Hircio rogatus ut post repudium Terentia, sororem eius duceret, respondit, se uxori & philosophia pariter operam dare non posse. Non talem igitur necessitatem Apostolus intelligit, cuius omnis dispensatio ad vitam aeternam vocat; sed eam quae aliquid bonorum impedit futurorum: qua necessitate, vita cogitur coniugalis cogitare quae mundi sunt, quomodo placeat vir uxori, & uxor viro. non quod ea separent à regno caelorum, sicut sunt peccata, quae ideo praecipio, non consilio prohibentur; quia Domino praecipiente non obedire, damnabile est: sed illud quod in ipso Dei regno amplius haberi posset, si amplius cogitaretur quomodo placendum esset Deo, minus erit utique cum hoc ipsum minus, coniugij necessitate, cogitatur. Propter hanc ergo necessitatem, qua in nuptiae carent, dicit Apostolus: Qui matrimonio iungit virginem suam, bene facit: & qui non iungit, melius facit. Ideoque & Ignatius in Epistola ad Philadelphenses, Virgines, inquit, subditae estote Christo in incorruptione: non execrantes nuptias, sed meliora diligentes; non in criminatione coniugij, sed propter legis meditationem. Et Ambrosius Epistola 81. laus, inquit, laudatur bona uxor, sed melius pia uirgo praefertur. haec enim cogitat quae Dei sunt, illa quae mundi. Illa coniugalibus vinculis colligata est, haec libera vinculorum. Illa sub lege, ista sub gratia. Bonum coniugium, per quod inuenta est posteritas successionis humanae; sed melior uirginitas, per quam regni caelestis hereditas acquisita, & caelestium meritorum reperta successio. Per mulierem cura successit, per uirginem salus euenit. Cum autem ab omni concubitu continentiam, coniugio praeposimus; ad nullam hoc sanctorum Patriarcharum iniuriam pertinere putandum est,

est, qui ipsam continentię virtutem in habitu retinen-
tes, tui conjugij opere illis temporibus seruebant, ad
propheticam futurorum significationem. Tunc enim
illis hominibus ipsius pietatis erat operatio, etiam car-
naliter filios propagare: propterea quod illius genera-
tio populi, nuncia futurorum esset, atque ad dispensa-
tionem propheticam pertineret. Maius ergo bonum
erat in illorum nuptiis, quàm est bonum proprium
nuptiarum: cui procul dubio bonum cōtinentiæ præ-
ferendum est; quia non tali officio quærebant illi fi-
lios ex nuptiis, quali ducuntur isti, ex quodam sensu
naturæ mortalis, successionem decessioni requirētis:
Sed illi homines istum naturæ mortalis affectum lon-
gè sanctiore mente superabant, qui de nuptiis filios
propter Christum quærebant, ad genus eius secundum
carnem distinguendum ab omnibus gentibus. Proin-
de continentēs vel mares qui defunctis vxoribus, vel
feminae quæ defunctis viris, vel virique qui pari con-
sensu continentiam deo vouerunt, sciant sibi quidem
amplius mercedis deberi, quàm castitas conjugalis
poscit: sed sanctorū Patrum nuptias, qui propheticè
coniungebantur, qui neque in concubitu nisi prolem,
neque in ipsa prole, nisi quod in carne venturo Chri-
sto proficeret, requirebant, non solùm præ suo conti-
nendi proposito non contemnant, verùm etiam suo
illi proposito sine dubitatione præponant. Alioqui, si
res ipsas generatim inter se conferamus, nullo modo
dubitandum est, meliorem esse castitatem continētiæ,
quàm castitatem nuptialem; cùm tamen vtrumque sit
bonum: multo quæ hoc tempore continere laudabilius
esse, quod adhuc temporis illius ratio non ferebat.
Tunc enim ad veræ Religionis, qua vnus colitur Deus,
propagationem, conjugium erat necessarium: vt quos
fosciperent pij de conjugio liberos, eosdem saltem in-
stitutione paterna, in eadem haberent religione suc-
cesso.

*Vide beati
August. cap.
19. De bonis
conjugalis.*

*Vide August.
cap. 23. De bonis
conjugalis.*

516 DE CHRISTIANA LIBERTATE
cessores. Ex quo etiam fiebat, ut seruorum multitudi-
ne, familiæ sanctorum abundarent. At verò ubi ad-
uēnit plenitudo temporis, non fuit ea ratio propagan-
dæ religionis necessaria: cū effusa latissimè vberri-
meque cælesti gratia, plures multo vnâ prædicatione
fideles efficerētur, etiam ex infidelibus, quàm ex plu-
rimis coniugiis effici potuissent. Potēs enim est Deus,
etiā ex lapidibus, suscitare filios Abrahæ. Quod adeo
potenter ac numerosè præstitit, ut planissimè demon-
strauerit, quàm sibi iam populi illius superbi & carna-
lis successio necessaria non fuerit ad Abrahæ promissa
complenda. Cū itaque & continere per se sit lauda-
bilis ac melius quàm coniugio simpliciter vri, adeo
sit temporum mutata conditio: satius nunc multo, ad
Christianam que libertatem conducibilis est, conti-
nentiam amplecti virginalem, quàm se connubij vin-
culis innectere. nisi quòd ij qui adhuc ita liberi sunt,
ut ijs integrum sit hoc aut illud amplecti vitæ insti-
tutum, si se non continent, iuxta Apostolica monita,
nubere debeant quia melius sit nubere quàm vri. Ne-
que enim hoc ijs dicitur quos alia iam occuparūt vin-
cula; nisi fortè & coniugato, propter aliquam vxoris
vel necessariam absentiam vel ægritudinem immedi-
cabilem de incontinentia periclitanti, suadendū quib-
quam putet alterum coniugium, quoniam melius sit
nubere quàm vri. Homines verò cū comparamus,
ille est melior qui bonum amplius quàm alius habet:
nec rectè comparantur homines hominibus ex vno
aliquo bono; fieri enim potest ut alius non habeat ali-
quid, quod alius habet; sed alius habeat quod plura
æstimandum est. Maius enim bonum est obedientiæ,
quàm continentię. Si ergo proponatur virgo permane-
sura, sed inobediens; & maritata, quæ virgo permanente
non possit, sed tamen obediens; quam meliorem dica-
mus? hanc procul dubio maritatum. Melius enim est
habere

habere omnia bona vel minora, quàm magnum bonum cù magno malo: quia & in corporeis bonis melius est habere Zacchæi staturam, cum sanitate, quàm Golie, cum febre. Si autem propterea melius est continere, quòd à libidinis intemperantia longissimè abducit, & præstat, quemadmodum Apostolus dicit, facultatem sine impedimento Dominum obsecrandi: quis non intelligit, quantum ad libertatem conferat Christianam? quæ in eo sita est maximè, vt amoribus carisque secularibus expediti, liberis mentibus, totisque desiderijs, Domino seruiamus.

CAPVT III.

Quaratione voluntaria paupertas ad libertatem conferat Christianam.

ET quoniam de continentia diximus, sequitur vt de paupertate quoque dicamus. Sed priùs notandum est, non vnus generis in Scriptura diuina significari paupertatem, est enim alia semper mala & improbanda paupertas: alia semper laudabilis, & cum virtute coniuncta: tertia media est, neque vitiosa per se, neque virtutis laudem habens, sed quæ vtramuis in partem tranferri queat, pertinetque ad miseram quandam & afflictam vitæ sortem, per quam necessariis quoque rebus humana indiget infirmitas. Hanc à se deprecabatur sapiens Salomon cùm in oratione precaretur: Diuitias & paupertatem ne dederis mihi. Atque vtrumque idcirco à se removeri cupiebat, quòd infirmioribus animis vtrumque sit occasio delinquendi: vnum per elationem, alterum per fracti abiectique animi impatientiam. Nam, vt ille ait,

Magnum pauperies opprobrium, iubet

Quiduis & facere & pati,

Virtutisq; viam deserit ardua.

Horatius.

k 3

At